

A HTMT HÍREI

Még megpályázható az MTA Domus nemzetközi publikációt támogató pályázata

Elérhető a Magyar Tudományos Akadémia Domus pályázati felhívása a színvonalas nemzetközi publikációk megjelentetésére 2021. szeptember 30.-ig. [...] A nemzetközi publikációs pályázaton a külső tagok és a köztestületi külső tagok mellett határon túli magyar fiatal kutatók vehetnek részt, a támogatásokat az MTA határon túli magyar szervezetein keresztül biztosítja. A nemzetközi publikációs pályázat ide kattintva érhető el...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Képzőművészeti képzéssel bővült a kínálat a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen

A Pécsi Tudományegyetem és a Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem együttműködésének célja egy erdélyi magyar identitású, szellemiségében autonóm, egyetemi szintű művészeti intézmény létrehozása, amely a tananyaghiányon túl, tartalmában és szellemiségében önállóan határozhatja meg magát – hangsúlyozta Lengyel Péter, a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának dékánja kedden a Sapientia sepsiszentgyörgyi tanulmányi központjában tartott közös tanérvnyitó ünnepségen. A 2015-ben agrármérnöki szakkal indult, tavaly erdőmérnöki képzéssel bővült helyi tanulmányi központ jelen tanévtől művészeti képzésnek is helyet ad, amelyet a pécsi egyetem indít a Sapientia-vel kötött szerződés alapján [...] Az erdélyi magyar kisebbségi lét többet vár el tőlük, mint másoktól, nekik kell az erdélyi magyarság erős középosztályává válniuk, olyan társadalmi csoporttá, amely nemcsak a tudományok terén hoz újat, hanem a közösség megtartásában is élen jár. Kisebbségi létben a tudó ember elsődleges feladata nem csupán az öncélú szakmai tevékenység, hanem a közszolgálat is – szögezte le Tonk Márton, a Sapientia EMTE rektora, az MTKEB tagja...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Bemutatták Czilli Aranka új kötetét

Sokszor nekünk, felnőtteknek is jól jönne egy varázslatos szekrény, ahová el lehetne vonulni, és megcsendesedve átgondolni a dolgokat, vagy egész egyszerűen megpihenni ebben a bolond világban, amely mostanában körülvesz bennünket – mondta előljáróban Szonda Szabolcs, a Bod Péter Megyei Könyvtár igazgatója Czilli Aranka költő, író, magyartanár A varázslatos szekrény című kötetének bemutatóján a könyvtár Gábor Áron Termében. [...] Elsőként Az anya szekrénye című mesét olvasta fel a szerző, melynek alapját egy családi történet adta, Czilli Aranka legkisebb lányának esete a ruhásszekrényvel. [...] A kötet háromfejezetnyi verset is tartalmaz...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Új székhelye lesz a szatmári könyvtárnak

Új székhelyre költözik a Szatmár Megyei Könyvtár, amely a jövőben a régió egyik legfelszereltebb, legmodernebb közösségi terével várja az olvasókat. Az újdonságról Paula Horotan, a Szatmár Megyei Könyvtár igazgatója számolt be a Krónikának. [...] A Iuliu Maniu utcában található egykori Ankora bevásárlóközpont épületét egy éve vásárolta meg a Szatmár Megyei Tanács a könyvtár új épülete számára, júliusban hagyták jóvá az ingatlan átadását. A régi székhelyen kezelt dokumentumok közel 380 ezer egységet, és csaknem 8 ezer folyóméter könyvet tartalmazott, ami nagyjából 191 tonnának felel meg. Ezzel a hely 100 százalékát elfoglalták, és az új gyűjteményekre már nem maradt kapacitás...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Kötetbemutató: Báthory István emlékezete a lengyel-magyar barátság tükrében

Okos Márton Erdélyi lengyel emlékhelyek, történetek című könyvét mutatják be csütörtökön délután 18 óra kezdettel Kolozsváron, a Vallásszabadság Házában. A 2021-es Báthory Emlékév alkalmából megjelent kiadvány több fontos eseményre reflektál: 450 éve választották Erdély fejedelmévé Báthory Istvánt, 445 éve koronázták lengyel királlyá, de a kerek évfordulók ezzel nem érnek véget, hiszen a fejedelem 440 éve alapította a kolozsvári egyetemet. A könyv lengyel emlékhelyekről szól, amelyek igen nagy számban vannak jelen Erdélyben, valamint azok kultiválásáról, a nemzeti ünnepek és évfordulók megünnepléséről...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: A szárazajtai kivégzettek elleni ingatag vádakról

[...] Ezúttal az 1944. szeptember 26-i szárazajtai vérengzés okán a kivégzett helybeli magyar lakosok elleni „vádak” kérdéskörét vizsgálom. Az 1944-ben Szárazajtan kivégzett magyarok ellen az volt a „vád”, hogy segítették a német utóvédcsapatot a falu közelében szeptember 2-án befészkelődött román csapatok szeptember 4-i kiverésében, és felelőség terheli őket több román katona haláláért. Ez az állítás a szárazajtai magyarok és románok között 1954-ig elhúzódó pereskedést is végigkísérte...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Állítsuk Meg a Korrupciót Alapítvány: Több ezer diák megvásárolt szakdolgozattal végzi el az egyetemet

Szlovákiában legkevesebb 22 olyan aktív weboldal működik, amely kész szakdolgozatokat ad el a diákoknak. A weboldalakon árult szakdolgozatokat gyakran egyetemi alkalmazottak írják – derült ki az Állítsuk Meg a Korrupciót Alapítvány vizsgálatából, amely a szakdolgozatpiacot elemezte. [...] A cégek a honlapjukon úgy prezentálják magukat, mint akik a szakdolgozatok alapjainak elkészítését vállalják. „Amikor valódi érdeklődést színleltünk a szolgáltatásaik iránt, mindannyian azonnal beismerték, hogy komplett szakdolgozatokat is kidolgoznak számunkra” – magyarázta az elemző. Az Állítsuk Meg a Korrupciót Alapítvány szerint a zaverecneprace.sk weboldalnak, amely a szlovák és a cseh piacon a legnagyobb „beszállítónak” számít, évente 2000–3000 ügyfele van. Az akadémiai közben dolgozó személyekkel folytatott beszélgetésekből kiderül, hogy ezeknek a weboldalnak gyakran doktoranduszok dolgoznak. [...] „Amennyiben a diákok a saját előmenetelük érdekében csalást használnak úgy, hogy ez a tett leleplezetlenül és büntetlenül marad, akkor nagy a valószínűsége annak, hogy ha egyszer magas pozíciót fognak betölteni az államban, akkor is hasonlóképpen fognak viselkedni” – magyarázta Zuzana Petková, az Állítsuk Meg a Korrupciót Alapítvány igazgatónöje...” Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk >](#)

Megtartotta alakuló ülését a kormány kisebbségi és etnikai bizottsága

Kedden tartotta alakuló ülését a kormány mellett működő, nemzeti kisebbségek és etnikai csoportok bizottsága. [...] A beszámoló szerint, az ülésen a bizottság tagjai a "nemzeti kisebbségi kamara" (komora národnostných menšín) nevében Ondrej Pösst, a Kárpáti Németek Szövetségének képviselőjét választották alelnöknek, valamint Szekeres Klaudiát, a magyar nemzeti kisebbség képviselőjét delegálták a Kisebbségi Kulturális Alap (Kultminor) ellenőrző bizottságába. [...] A választásokat követően is nagy teret kapott az ülésen a Kisebbségi Kulturális Alap kérdése, mivel a kisebbségek képviselői elégedetlenségüknek adtak hangot azzal kapcsolatban, hogy az idei évre jóváhagyott támogatások még mindig nincsenek kifizetve. A tagok felhívták a figyelmet, hogy a jelenlegi helyzet a csőd szélére sodorta a kisebbségi szervezeteket és a kisebbségi kultúrát. [...] Bukovszky László, nemzeti kisebbségekért felelős kormánybiztos, s egyúttal a bizottság elnöke tájékoztatta a bizottságot az előkészítés alatt álló kisebbségi törvényről...” Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#)

Komáromban tartotta konferenciáját a Honismereti Szövetség

A komáromi Tiszti Pavilonban tartotta éves történelmi konferenciáját az ernyőszervezetként működő Honismereti Szövetség. A konferencián javarészt felvidéki témák kerültek bemutatásra. [...] A konferenciát Szarka László nyitotta meg, aki a szlovákiai magyarság Trianon utáni sorsát vázolta fel előadásában. [...] A kétnapos konferencia nyitónapján előadott továbbá Bencze Dávid, aki Esterházy János helytállását mutatta be a konferencia résztvevőinek. Prohászka Péter a Felvidék régészeti 19. századi „felfedezését” prezentálta, míg Mészáros Andor a szlovákok magyarság-képéről és változásairól nyújtott egy helyzetképet. [...] Ezt követte A Felvidék és Kárpátalja erődített helyei I-II. c. kötetek bemutatója, melyet Karczag Ákos, Szabó Tibor szerzőpáros mellett a kiadó, NSKI képviseletében Fráter Olivér, Schwarz Gyöngyi és Ress Boglárka mutatott be. A vasárnapi második ülésnapon folytatódott a helytörténeti, honismereti témák előadásai az előkelő Tiszti Pavilon dísztermében. Kutatási eredményeit prezentálta Galo Vilmos (Református árvagonozás Szlovákiában Trianon árnyékában), Gaucsik István (A régi és az új világ határán. Pozsony 1914–1919-ben), és Csonka Ákos (Az utolsó felvidéki magyar püspök, Fischer-Colbrie Ágoston). Majd a honismereti terepmunka kapott terítéket...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Gyász hír: Takáts Emőd, a Komáromi Jókai Színház volt igazgatója

Életének 78. évében elhunyt Takáts Emőd, a Komáromi Jókai Színház volt igazgatója, rendezője, a Komáromi Jókai Színház örökös tagja. Takáts Emőd 1942. december 26-án született Komáromban, a kassai magyar tanítási nyelvű ipariskolában érettségizett 1961-ben. 1974-ben szerzett rendezői oklevelet a prágai színiakadémián, ezt követően került rendezőként Komáromba, 1977-től Krivošik István távozása után, Konrád József igazgatása alatt művészeti vezetővé nevezték ki, majd 1979-ben a Magyar Területi Színház igazgatója lett a rendszerváltásig. [...] A színházat magyarnak tartottam meg az intendántura és a politikai nyomás alatt is...” – írja visszaemlékezésében...” Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk >](#)

Klubmozgalmi nagytalálkozó címmel kétnapos rendezvényt tartott a Diákhálózat és hét tagszervezete Búcsón

A néhány száz fő részvételével tartott találkozóról nem hiányzott a szabatos történeti visszatekintés, némi nosztalgia és a szórakozás sem. A rendezvény nyitányaként hat egykori DH-elnök beszélgetett a múltról Leczkési Zoltán, a szervezet jelenlegi vezetőjének moderálása mellett. A hat személy elnöki ciklusai mintegy 20 évet foglaltak keretbe a DH történetéből, és szinte mindannyiuk mondanójában benne volt, hogy némi külső nyomásra vállalták el a posztot. [...] A beszélgetést követően köszöntötték az esten jelenlévő Varga Leventét, a prágai Ady Endre Diákkör alapítóját. Az 1957-es eseményre visszaemlékezve elmondta, hogyan járták végig az akkori főváros kollégiumait a már elhunyt Reiter Józseffel közösen, ahol a bejelentkezési ívek személynevei alapján próbálták felkutatni a magyar diákokat. [...] A találkozó második napján mutatták be Czáboczky Szabolcs „Kék a sátram, recece – Fejezetek a csehszlovákiai magyar ifjúsági klubmozgalom történeteiből (1948-1992)” című kötetét...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Emlékezés: 25 éve nincs közöttünk a szlovákiai magyar irodalom egyik legjelesebb alkotója, Mikola Anikó

„Ifjú Lángként” indult a hatvanas évek elején, s azonnal teljes írói vértetben. Verseit és novelláit az Új Ifjúság, az Irodalmi Szemle hozza, s harmadmagával mind az Egyszemű éjszaka vers-, mind a Fekete szél prózaantológiában bemutatkozik. Egy évvel később már a piacon van első verseskötete (Tűz és füst között), s ezt életében még három követi egyre mélyülő reménytelenséggel, s egyre fogyó versszámmal. [...] Hagyatéka máig feldolgozatlan, s bár ő maga több versében is eltemette a költészetet, életműve egyre lázasabban várja, hogy napvilágot lásson. [...] A szlovákiai magyar irodalom rejtőzködő alakjai közé tartozott, aki a nála jó tíz évvel korábban induló Kulcsár Tiborral együtt a nagyon keveset szólók közé tartozott, de mindegyik megszólalásuk eseményszámba ment a szlovákiai magyar irodalomban...” Forrás: Muzsa.sk: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Felmérés: A szerbiai fiatalok szerint minden politikai forma és nincs kire szavazni

A szerbiai fiatalok ernyőszervezete (KOMS) felmérése szerint tavaly a fiatalok csupán 40 százaléka ment el szavazni. [...] A KOMS felmérésében résztvevők 47,8 százaléka mondta, hogy nincs kire szavazni, 38,5 százaléka szerint pedig az összes politikai forma, és nem a polgárok érdekeit képviselik. A fiatalok 30,8 százaléka pedig egyik párt ideológiájával sem egyezik. Nagy többségük (86,3 százalék) egyetlen pártban sem aktivista, míg 77,4 százalékuk szerint a választások nem szabadok, és nem is igazságosak. [...] Egyébként a felmérésből az is kiderült, hogy minél idősebbekké válnak a fiatalok, annál inkább érdeklődnek a politika iránt, így a 25 és 30 év közöttiek a legtájékozottabbak a politikai eseményekben...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Videó: Válogatás a bunyevácokról szóló szakirodalomból

Könyvbemutatót tartottak a Szabadkai Városi Könyvtárban. [...] Silling Léda, néprajzkutató, az MTA külső köztestületének tagja számolt be az új kiadványról. "A Bunyevác Kulturális Központ kiadványsorozatának első kötetét mutatjuk be, többet. Többek között a recenzensek is. Ez a kötet egy gyűjteménye a magyar nyelven megjelent bunyevácokról szóló szakirodalomnak...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Bemutatták Hernyák Zsóka Vadas című kötetét

A 18 prózát tartalmazó kötet könyvbemutatóját Szabadkán a Kortárs Galériában tartották. [...] A szerzőnek ez a második megjelent műve, az első könyve még 2017-ben jelent meg Morze néven. A kötet szerkesztője Döme Szabolcs, a borítót pedig Lázár Tibor tervezte. A szövegek homogenitását az adja, hogy mindegyik próza állatias motívumok köré épül - nyilatkozta a szerző. [...] Hernyák Zsóka író színdarabja nyerte meg a vajdasági magyar drámaíróversenyt kedd este Újvidéken. A díjnyertes darabot Molnár-Gábor Nóra állította színpadra...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Videó: Nagybecskereken emléktáblát avattak az első világháború áldozatainak emlékére

Négy első világháborús emléktáblát avattak fel szerdán a nagybecskereki katolikus temetőben. Magyarország kormányának a támogatásával emeltetett emléktáblákon azok az elhunyt katonáknak a neve áll, akiknek a sírjait a múlt század hatvanas éveiben számolta fel a helybeli temetkezési vállalat. [...] Az emléktáblákon levő nevek felkutatását Csömöre Zoltán nagyikikindai történész végezte az elmúlt két évben. [...] Mi ez idáig 258 katona nevét tudtuk felkutatni, mert sajnos a tartalékkórház anyakönyvének utolsó szakaszát megsemmisítették – mesélte a történész...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#) [teljes cikk >](#)

Szavak szintjén mindenki támogatja a kettős állampolgárságot

Volodimir Zelenszkij, Dmitro Kuleba és Dmitro Razumkov után Denisz Smihal is a kettős állampolgárság szükségességéről beszélt, de a gyakorlatban továbbra sem történik semmi érdemleges ennek az irányába. [...] Volodimir Zelenszkij elnök közelmúltbeli egyesült államokbeli látogatása alatt, a Stanford Egyetemen mondott beszédében kijelentette: támogatja a kettős állampolgársággal kapcsolatos jogszabályok elfogadását Ukrajnában. Úgyszintén hozzáfűzte ugyanakkor, hogy Oroszország agressziója miatt “e kérdés megközelítése nem lehet univerzális”. Tavaly Zelenszkij már benyújtott egy törvényjavaslatot a kettős állampolgárság lehetővé tételéről, ám ezt végül napirendre se tűzte a parlament...” Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

Videó: A Momentum Doctorandus és a Scientia Denique közös podcastje

A Momentum Doctorandus és a Scientia Denique tudományos folyóirat elindította közös podcastjét, az IQool-t. Ismeretterjesztő és tudománynépszerűsítő programsorozatuk célja az, hogy a hallgatóság számára egy olyan élő beszélgetés műsort kínáljunk, amely során szakmájukban eredményes fiatal kutatókat ismerhetnek meg. [...] Első adásunkra 2021. július 22-én., csütörtökön került sor. [...] Vendégeink dr. Horváth Bálint, a Holland Királyság Nagykövetségének regionális körforgásos gazdasági szakértője, és dr. Szanyi Szabolcs, a Debreceni Egyetem Növényvédelmi Intézetének adjunktusa, valamint a PAPILIO Természetvédelmi Egyesület elnöke. Velük Turányi Tatjana, a Scientia Denique főszerkesztője beszélget majd többek között természet- és környezetvédelmi perspektívákról, fenntartható fejlődésről, valamint a körforgásos gazdaságról. [...] A második adás vendégei Áltudomány, plágium, tudománykommunikáció címmel tartottak beszélgetést. A programon Falyuna Nóra nyelvész, tudománykommunikációs szakértő, az ELTE BTK doktorjelöltje, valamint Bárdos Dániel, a BME-GTK Filozófia és Tudománytörténeti Tanszék tanársegédje beszélt arról, hogy mi a tudomány és az áltudomány közötti különbség...” Forrás: ScientiaDenique/FB: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

DIASZPÓRA

Beszámoló: 9. AMIT Konferencia

Az Amerikai Magyar Iskolák Találkozója, avagy összegző konferenciája szeptember második hétvégéjén zajlott párbeszédben a tagsággal, vagyis a pedagógusokkal. [...] Összefoglaltuk az AMIT Konferencia programját, és az Ovisterv néven futó szókincsfejlesztő projekt lényegét. [...] Az Amerikai Magyar Iskolák Találkozója (AMIT) csaknem egy évtizedes múltra tekint vissza, 2013-ban alakultak azzal a céllal, hogy a diaszpóra iskoláit egy ernyő alatt összefogják. Az iskolákat és a pedagógusokat továbbképzésekkel, tananyagokkal, konferenciákon való eszmecserékkel támogatja az AMIT. [...] A 2021-es AMIT konferencia második alkalommal valósult meg elektronikus felületen. Már az első napon 123 érdeklődő csatlakozott 13 országból. [...] Hasonló sikerrel, indították az Egyesült Államok-beli magyar iskolák vezetőinek programját is. A jelenleg hatályos egészségügyi szabályok alapján egy közös stratégiát igyekeztek kidolgozni a covid utáni iskolarendszer működésére, figyelembe véve az állami rendelkezéseket és a szülők álláspontját. Jogorvoslat címmel Dr. Vajtay István ügyvéd, Dr. Fogarasi Miklós és Tábor Bea adtak tanácsot 23 iskolavezetőnek...” Forrás: Bocskairadio.org: [teljes cikk >](#)

Janovics Jenő elveszettnek hitt kolozsvári filmje került elő Washingtonban

Janovics Jenő 1916-os, A gyónás szentsége című némafilmjének tekerceit azonosították be a washingtoni Kongresszusi Könyvtárban, mondta el a Filmtettnek adott interjújában Ráduly György, az NFI – Filmarchívum igazgatója. A felfedezés a Filmarchívum Hungarika Kutatási Programja keretében történt, amely a magyar filmtörténeti örökség felkutatását és hozzáférhetővé tételét célozza. [...] Janovics Jenő, aki 1905 és 1930 között volt a kolozsvári színház igazgatója, 1912-ben pedig filmgyárat alapított a kincses városban, és ezzel megalapozta a magyar filmipart. 1913–1920 között több mint hatvan film készült az irányítása alatt, ebből harmincegynek ő írta a forgatókönyvét, és hármat ő rendezett...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Tanácskoztak a nyugati diaszpóra protestáns gyülekezetei

A magyarországi Visegrádon tartotta éves találkozóját és közgyűlését szeptember elején a Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége, melyen a Bécsi Magyar Református Egyházközség képviselői is részt vettek. A találkozón kilenc ország 40 képviselője vitatta meg a nyugati diaszpóra gyülekezeteinek legfontosabb kérdéseit. A helyszínválasztás sem volt véletlen, mivel a találkozó központi témája a magyarországi református és evangélikus egyházakkal történő együttműködés elmélyítése volt. Svédországtól Svájcig több, mint 12 ország magyar egyházközségének munkáját ismerhették meg a résztvevők...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)